

Generalni direktor Autoriteta Civilnog Vazduhoplovstva Kosova,

Shodno Članu 21.2, 61.2, 72 i 74. Zakona br. 03/L-051 o Civilnom vazduhoplovstvu („Službeni List Republike Kosovo“, godina III, br. 28, od 4. juna 2008. godine),

Za potrebe regulisanja bezbednosti aerodroma za javnu civilnu upotrebu i propisivanja zahteva za odobrenje, korišćenje i održavanje ovih aerodroma,

Nakon okončanja procesa javne konsultacije zainteresovanih strana, shodno Administrativnom Uputstvu br. 01/2012 o procedurama javne konsultacije zainteresovanih strana,

Donosi sledeću:

UREDBU br. 3/2012 O ODOBRENIM AERODROMIMA

Član 1 Primena

Ova Uredba se odnosi na nesertifikovane aerodrome, dostupne za javnu civilnu upotrebu.

Član 2 Definicije

Za potrebe ove Uredbe, definicije koje se ovde koriste imaju sledeće značenje:

„ACV“ - Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Kosova.

„Aerodrom“ - podrazumeva određenu površinu na zemlji (uključujući zgrade, instalacije i opremu) predviđenu, bilo u potpunosti ili delimično, za sletanje, poletanje i kretanje vazduhoplova. U ovoj Uredbi, izraz aerodrom se odnosi i na heliodrom, letelišta i površine za jedrilice.

„Aerodromsko odobrenje“ - podrazumeva odobrenje izdato od strane Autoriteta Civilnog Vazduhoplovstva u skladu sa ovom Uredbom o korišćenju aerodroma.

„Aerodromski objekti i oprema“ - podrazumevaju objekte i opremu unutar i izvan granica aerodroma koji su izgrađeni ili postavljeni i održavani, a služe za sletanje poletanje i kretanje vazduhoplova po tlu.

„Aneks 13“ - predstavlja Aneks “Istraga vazduhoplovnih nesreća i nezgoda”, Čikaške Konvencije.

„Aneks 14“ - predstavlja Aneks Vol I „Aerodromi“ i Vol II „Helidromi“, Čikaške Konvencije.

„Čikaška konvencija“ - međunarodna osnova za sporazume u civilnom vazduhoplovstvu, zvanično poznata kao Konvencija o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu o osnivanju ICAO-a (Međunarodne Organizacije za Civilno Vazduhoplovstvo);

„Fiksirani bazni operater“ - svako lice, preduzeće ili korporacija, sa stalnom bazom na aerodromu, koje obavlja vazduhoplovne funkcije ili dodatne usluge u vezi sa vazduhoplovstvom.

„Helidrom“ - predstavlja aerodrom ili definisano područje na strukturi namenjenoj za potpuno ili delimično korišćenje za dolaske, poletanja i kretanje helikoptera.

„Odobreni aerodrom“ - aerodrom čijem je operateru izdato aerodromsko odobrenje.

„Operater aerodroma“ - u odnosu na odobreni aerodrom, odnosi se na vlasnika aerodromskog odobrenja.

„Prepreka“ - u odnosu na aerodrom, podrazumeva svaki fiksni (bilo privremeni ili trajni) i pokretni objekat ili njegove delove, koji se nalazi u zoni predviđenoj za kretanje vazduhoplova na tlu ili koji prelazi iznad određene površine namenjene zaštiti vazduhoplova u letu.

POGLAVLJE 1

Aerodromsko odobrenje

Član 3

Standardi za odobrenje

Svako pozivanje na standarde se odnosi na aerodromske standarde sadržane u Aneksu 14 ICAO, ove Uredbe i drugim standardima određenim od strane ACV-a.

Član 4

Obaveza posedovanja aerodromskog odobrenja

Operater aerodroma koji je dostupan za javne civilne operacije mora posedovati aerodromsko odobrenje izdato od strane ACV-a nakon ispunjavanja uslova predviđenih ovom Uredbom.

Član 5

Zahtev za aerodromsko odobrenje

5.1 Kandidat može zatražiti od ACV-a aerodromsko odobrenje kojom mu se dozvoljava upravljanje aerodromom na lokaciji određenoj u zahtevu.

5.2 Zahtev mora biti u tačno određenoj formi i sadržati priručnik za usluge i aerodromske operacije, nacrt aerodroma i dokaz o uplaćenju naknadi koja je određena od strane ACV-a.

Član 6

Izdavanje aerodromskog odobrenja

6.1 Na osnovu odredbi iz stava 2 ovog člana, ACV može odobriti zahtev i izdati kandidatu aerodromsko odobrenje.

6.2 Pre izdavanja aerodromskog odobrenja, ACV mora biti uveren da su sledeći uslovi zadovoljeni:

- a) aerodromski objekti, usluge i oprema su u skladu sa standardima Aneksa 14, ovom Uredbom i ostalim standardima propisanim od strane ACV-a;
- b) procedure za upravljanje i održavanje aerodroma zadovoljavaju određene mere bezbednosti vazduhoplova;
- c) ACV je uveren da će kandidat biti u mogućnosti da propisno upravlja i održava aerodrom.

Član 7

Odbijanje izdavanja aerodromskog odobrenja

Ukoliko ACV odbije da izda aerodromsko odobrenje, ACV treba dostaviti kandidatu pismeno obaveštenje o odbijanju, kao i razloge za to, u skladu sa važećim zakonom.

Član 8

Uslovno odobrenje

8.1 ACV može izdati uslovno aerodromsko odobrenje zasnovano na ispunjavanju neophodnih uslova u interesu bezbednosti.

8.2 ACV treba opravdati razlozge izdavanja uslovnog odobrenja.

Član 9 Trajanje aerodromskog odobrenja

9.1 Aerodromsko odobrenje važi 5 godina od datuma izdavanja odobrenja.

9.2 Vlasnik aerodromskog odobrenja dužan je da plati nadoknadu za održavanje odobrenja propisanu od strane AVC-a.

Član 10 Otkazivanje aerodromskog odobrenja

10.1 Vlasnik aerodromskog odobrenja mora dostaviti ACV-u najmanje 60 dana ranije pismenu obavest o datumu otkazivanja odobrenja, kako bi određene radnje mogle biti preduzete.

10.2 ACV će poništiti odobrenje datuma naznačenog u obavesti.

Član 11 Poništavanje ili suspenzija aerodromskog odobrenja

11.1 ACV može suspendovati ili poništiti aerodromsko odobrenje ako postoje osnovane sumnje:

- a) da su uslovi za koje se odobrenje odnosi prekršeni; ili
- b) da aerodromski objekti, operacije ili održavanje ne ispunjavaju standarde u interesu bezbednih vazduhoplovnih operacija.

11.2 Pre suspenzije ili poništavanja aerodromskog odobrenja ACV mora vlasniku dostaviti belešku koja iznosi činjenice i okolnosti koje opravdavaju suspenziju ili poništavanje, i poziv vlasniku da priloži u pisanoj formi i u razumnom roku, informacije u vezi nivoa narušavanja sigurnosti i preduzete mere za njegovo ublažavanje.

11.3 ACV će uzeti u razmatranje sve razloge koje vlasnik navede u zadanom vremenskom roku određenom u pisanoj obavesti, uzimajući u obzir nivo narušavanja sigurnosti, pre nego što donese odluku o suspenziji ili poništavanju odobrenja.

11.4 Beleška o suspenziji ili poništavanju stupa na snagu dana shodno sa zakonom.

Član 12

Prenos aerodromskog odobrenja

12.1 ACV može odobriti i izvršiti prenos aerodromskog odobrenja na novog operatera aerodroma u slučajevima kada:

- a) vlasnik aerodromskog odobrenja u pisanom obliku obavesti ACV najmanje 60 dana od obustavljanja operacija na aerodromu da će postojeći vlasnik od datuma naznačenom u pismenoj belešci zaustaviti operacije na aerodromu;
- b) postojeći vlasnik aerodromskog odobrenja u pisanom obliku dostavi ACV-u ime novog operatera;
- c) novi vlasnik u pisanom obliku, najmanje 45 dana pre nego što postojeći vlasnik aerodromskog odobrenja prestane sa radom na aerodromu, zatraži od ACV da se na njega prenese postojeće aerodromsko odobrenje; i
- d) se ispune uslovi propisani članom 6.2.

12.2 Ukoliko ACV ne odobri prenos aerodromskog odobrenja, ACV mora dostaviti kandidatu pisanu belešku o odbijanju, kao i o razlozima odbijanja, u skladu sa važećim zakonom.

Član 13

Izmene/dopune aerodromskog odobrenja

ACV može, ukoliko su ispunjeni uslovi iz Člana 6.2, 14 i 15, izmeniti aerodromsko odobrenje ukoliko dođe do:

- a) promene operatera aerodroma,
- b) promene načina korišćenja ili određenih operacija aerodroma,
- c) promene granica aerodroma,
- d) vlasnik aerodromskog odobrenja zahteva izmenu/dopunu.

POGLAVLJE 2

Procedure

Član 14

Procedure za korišćenje i održavanje

14.1 Operater aerodroma mora doneti i primeniti neophodne procedure za korišćenje i održavanje aerodroma da bi se osigurala bezbednost vazduhoplovnih operacija.

14.2 Operater aerodroma mora dostaviti ACV-u potpuni i važeći primerak procedura za korišćenje i održavanje aerodroma.

Član 15

Obaveštenje o izmenama

Operater aerodroma mora obavestiti ACV u najkraćem roku o svakoj većoj izmeni koju operater namerava da izvrši u procedurama.

POGLAVLJE 3

Fizičke karakteristike

Član 16

Odobreni helidromi

Fizičke karakteristike odobrenih helidroma moraju biti u skladu sa standardima navedenim u ICAO Aneksu 14 Vol II „Helidromi“.

Član 17

Odobreni aerodromi sa poletno-sletnom stazom sa kolovoznim zastorom

17.1 Ovaj član se odnosi na odobrene aerodrome sa poletno-sletnom stazom sa kolovoznim zastorom isključujući odobrene helidrome.

17.2 Minimalne fizičke karakteristike neophodne za odobrene aerodrome sa poletno-sletnim stazama sa kolovoznim zastorom moraju biti u skladu sa uslovima za Aerodromski Referentni Kód 1A prema ICAO Aneksu 14, Vol. I „Aerodromi“.

Član 18

Odobreni aerodromi sa poletno-sletnom stazom bez kolovoznog zastora

18.1 Ovaj član se odnosi na odobrene aerodrome sa poletno-sletnim stazama bez kolovoznog zastora isključujući helidrome.

18.2 Dužina poletno-sletne staze treba biti dovoljna za tip vazduhoplova koji koristi aerodrom.

18.3 Širina poletno-sletne staze ne sme biti manja od 30 metara.

18.4 Širina osnovne staze ne sme biti manja od 60 metara. Osnovna staza mora biti na oba kraja duža najmanje po 30 metara od dužine poletno-sletne staze.

18.5 Površinu poletno-sletne straze treba održavati što je moguće čišće i suvije. Čvrste površine trebaju redovno biti kontrolisane i bez otpatka. Prirodne (travnate)

površine trebaju biti pokošene i izvaljanje. Maksimalna visina trave ne sme biti veća od 10 cm.

18.6 Poletno-sletna staza treba biti tako dizajnirana da drveće, linije dalekovoda, visoko zemljište ili druge prepreke ne ometaju putanju sletanja i poletanja vazduhoplova. Prepreke koje su više od 45 m iznad prosečne visine poletno-sletne staze u krugu od 2.000 m od središne tačke poletno-sletne staze nisu dozvoljene.

18.7 Uzdužni i poprečni nagib poletno-sletne staze mora biti ograničen na maksimalno 3%.

18.8 Poletno-sletna staza na aerodromu namenjena za određeni događaj – npr. trku – i/ili za događaje u kojima se očekuje veliki broj posetilaca, treba biti pozicionirana tako da se izbegne preletanje iznad prisutnih gledalaca, auto parkinga i drugih mesta koja mogu privući veliki broj ljudi.

18.9 Poletno-sletna staza treba biti orijentisana tako da bude izbegnuto preletanje iznad stanovništva, kuća, štala i drugih osetljivih područja tokom poletanja i sletanja vazduhoplova.

18.10 Poletno-sletna staza treba biti takve čvrstine da može da izdrži tovarni kapacitet vazduhoplova koji namerava koristiti aerodrom.

18.11 Rubovi i krajevi poletno-sletne staze trebaju biti označeni belim pravougaonim oznakama ili pločama za obeležavanje, položenim na površini piste, gde je svaka 3 m dugačka i 1 m široka, u razmacima ne većim od 90 m. Alternativno, mogu biti korišćeni odgovarajući uzdignuti markeri od lomljivih materijala (kao što su saobraćajni čunjevi) na istoj razdaljini.

Član 19 **Pokazivač pravca vetra**

19.1 Potrebno je obezbediti pokazivač pravca vetra, jasno vidljiv iz vazduha, pozicioniran tako da pokazuje pravac i jačinu vetra.

19.2 Operater aerodroma treba da izbegava lokacije u blizini drveća ili zgrada ili na kojima teren može izazvati nepouzdan pokazatelj vetra, i treba da obezbedi da to ne utiče na poletanje ili sletanje kao i da bude najmanje 50 m udaljen od svake druge prepreke.

Član 20 **Prepreke**

20.1 Treba obezbediti površine ograničenja prepreka kao što je predviđeno ICAO Aneksom 14.

20.2 Sve što zbog svoje visine ili položaja (radio i televizijske antene, dimnjaci, linije dalekovoda, drveće itd.) može predstavljati opasnost po vazduhoplov koji sleće ili poleće mora biti vidljivo obeleženo na osnovu Uredbe br. 2/2010 o Obeležavanju prepreka, ukoliko ne može biti uklonjeno ili svedeno na minimum.

20.3 Visina najviše prepreke u krugu od 6 km od centra aerodroma, zajedno sa bilo kakvim potencijalno opasnim preprekama izvan granica aerodroma nad kojima operater ne može imati kontrolu, treba biti naveden u svakoj publikaciji aeronautičkih informacija kojom je aerodrom obuhvaćen.

20.4 Položaj puteva, zgrada i drugih struktura van granica aerodroma se trebaju uzeti u obzir prilikom postavljanja poletno-sletne staze kako bi se omogućio bezbedan pristup i poletanje, bez opasnosti po ljude ili vozila koja koriste te puteve, zgrade i druge strukture.

Član 21 Osvetljenje aerodroma

21.1 Na aerodromima koji se koriste noću treba biti instalisano aeronautičko osvetljenje na zemlji, predviđeno ICAO Aneksom 14.

21.2 Prepreke trebaju biti osvetljene kako je predviđeno Uredbom 2/2010 o Obeležavanju prepreka.

Član 22 Spasilačke i vatrogasne službe i služba za hitne slučajeve

Pružanje spasilačkih i vatrogasnih usluga i usluga u hitnim slučajevima treba biti u skladu sa zahtevima navedenim u ICAO Aneksu 14.

POGLAVLJE 4 Obaveze operatera aerodroma

Član 23 Pridržavanje određenih standarda

23.1 Operater aerodroma dužan je da se pridržava određenih standarda iz Člana 3 i drugih uslova predviđenih u odobrenju, shodno Članu 8.1 i Članu 33.1 ove Uredbe.

23.2 Operater odobrenog aerodroma dužan je da osigura da se aerodromske operacije i održavanje aerodroma obavljaju, tako da se osigurava sigurnost vazduhoplovnih operacija.

23.3 Operater odobrenog aerodroma mora navesti imena i položaj visokog rukovodećeg osoblja aerodroma kao i instrukcije o naredbama i okolnostima u kojima se od njih može zahtevati da deluju.

Član 24

Nadležnost operativnog i osoblja zaduženog za održavanje

24.1 Operater aerodroma je dužan da zaposli adekvatan broj kvalifikovanog i stručno obučenog osoblja sposobnog za obavljanje svih kritičnih aktivnosti aerodromskih operacija i održavanja.

24.2 Ukoliko je ACV ili drugo vladino nadležno telo propisalo odgovarajuće uslove za nadležnost osoblja navedeno u prethodnom stavu, operater aerodroma dužan je da zaposli isključivo osobe koje poseduju takve kvalifikacije i nadležnosti.

Član 25

Aerodromske operacije i održavanje aerodroma

25.1 Ukoliko ACV ne izda drugačija uputstva, operater aerodroma je dužan da obavlja aerodromske operacije i održavanje aerodroma u skladu sa svojim procedurama.

25.2 Da bi se osigurala sigurnost vazduhoplova, ACV može dati pisana uputstva operateru aerodroma za izmenu procedura.

25.3 Operater aerodroma dužan je da obezbedi odgovarajuće i efikasno održavanje aerodromskih objekata.

Član 26

Pristup aerodromu

26.1 Lica ovlašćena od strane ACV-a mogu izvršiti inspekciju i testirati objekte, usluge i opremu, dokumente i beleške operatera, kao i inspekciju aerodromskih operacija i održavanja aerodroma pre nego što je odobrenje za aerodrom dodeljeno ili obnovljeno, kao i posle toga, u bilo koje vreme, u svrhu održavanja bezbednosti operacija na aerodromu.

26.2 Operater aerodroma mora na zahtev osoblja, navedenog u prethodnom stavu, omogućiti pristup bilo kom delu aerodroma ili aerodromskog objekta, kao i opremi, zapisima, dokumentima i osoblju aerodroma.

26.3 Operater aerodroma dužan je da saraduje u sprovođenju aktivnosti navedenih u stavu 1 ovog člana.

Član 27 Obaveštavanje i izveštavanje

27.1 Operater aerodroma obavezan je da se pridržava zahtevima za obaveštavanje i izveštavanje ACV-a, kontrole letenja i pilota, u određenom roku, u skladu sa ovom Uredbom.

27.2 Operater aerodroma dužan je da pregleda sve informacije objavljene u Aeronautičkoj informativnoj publikaciji (Aeronautical Information Publication - AIP), AIP dopunama, AIP amandmanima, Obaveštenja avijatičarima (Notice To Airman - NOTAMS), Pred-letne informacije i Aeronautičke informativne objave Aeronautičke informativne službe (Aeronautical Information Service - AIS), kao i da obavesti AIS o bilo kakvoj netačnoj informaciji u podacima koja se odnosi na taj aerodrom.

27.3 Operater aerodroma treba unapred obavestiti ACV o svakom razvoju ili promeni fizičkih karakteristika odobrenih aerodroma, uključujući i podizanje novih zgrada i izmene postojećih zgrada ili vizuelnih pomagala.

27.4 Operater aerodroma je dužan da obavesti AIS i ACV u pisanoj formi najkasnije 60 dana pre nastanka bilo kakve promene na aerodromskim objektima, opremi ili novou usluga na aerodromu koja je unapred planirana i koja bi mogla uticati na tačnost informacija sadržanih u nekoj od AIS publikacija nevedenih u stavu 2 ovog člana.

27.5 U skladu sa zahtevom iz stava 4 ovog člana, operater aerodroma dužan je da odmah detaljno obavesti AIS, i treba osigurati da i kontrola letenja i osoblje za vazdušne operacije budu obavestene o bilo kakvim okolnostima za koje operater zna poput:

- a) prepreke, obstrukcije i opasnosti:
 - i) bilo kakva projekcija objekta unutar površina ograničenja prepreka na aerodromu; i
 - i) postojanje bilo kakve opstrukcije ili uslova opasnih po bezbednost avijacije na ili u blizini aerodroma;
- b) nivo usluga:
 - i) smanjenje nivoa usluga na aerodromu objavljenih u nekoj od publikacija AIS navedenih u stavu 2 ovog člana.
- c) zona kretanja:
 - i) zatvaranje bilo koje zone kretanja na aerodromu; i
- d) bilo koji drugi uslov koji bi mogao uticati na bezbednost vazduhoplovstva na aerodromu a za koje su mere predostrožnosti obavezne.

27.6 Kada operater aerodroma nije u mogućnosti da o okolnostima navedenim u stavu 5 ovog člana obavesti kontrolu letenja i osoblje za vazdušne operacije u skladu

sa pravilima, operater je dužan da odmah obavesti pilota koji bi mogao biti ugrožen uticajem tih okolnosti.

Član 28 **Posebne inspekcije**

Operater aerodroma je dužan da izvrši ili obezbedi inspekciju aerodroma, ako okolnosti zahtevaju, u svrhu vazduhoplovne bezbednosti i to:

- a) što je pre moguće, nakon nesreće ili incidenta vazduhoplova u skladu sa značenjem ovih termina definisanih u situacijama navedenim u ICAO Aneks 13 i Državnim obaveštajnim procedurama o obaveštavanju o incidentima i nesrećama;
- b) tokom perioda izgradnje ili opravke aerodromskih objekata ili opreme koji su od značaja za bezbednost vazduhoplovnih operacija; i
- c) u slučajevima kada na aerodromu postoje uslovi koji mogu uticati na bezbednost vazduhoplovstva.

Član 29 **Uklanjanje prepreka sa aerodromskih površine**

Operater aerodroma je dužan da sa aerodromskih površina ukloni svako vozilo ili bilo koju drugu prepreku koja može biti rizična.

Član 30 **Vođenje evidencije**

Vlasnik aerodromskog odobrenja dužan je da vodi i čuva evidenciju o obučavanju osoblja i inspekciji.

Član 31 **Omogućavanje drugih usluga**

Operater aerodroma mora podržati rad drugih organa odgovornih za kontrolu granice, imigraciju, carinu, zdravstvo i drugih usluga.

Član 32 **Izuzće**

32.1 ACV može, u pisanoj formi, osloboditi operatera aerodroma od pridržavanja određenih mera ove Uredbe u skladu sa važećim zakonom.

32.2 Pre nego što odluči da odobri izuzeće operateru aerodroma, ACV mora razmotriti sve relevantne okolnosti u interesu bezbednosti.

32.3 Izuzeće je uslovljeno time da je operater aerodroma u skladu sa uslovima i procedurama određenih od strane ACV u aerodromskom odobrenju, u interesu bezbednosti.

32.4 Kada aerodrom ne ispunjava standarde navedene u članu 3 ove Uredbe, ACV može odobriti izuzeće, nakon pregleda svih aeronautičkih studija urađenih od strane operatera aerodroma, i jedino ako operater na drugi način osigura da su uslovi i procedure u skladu sa standardima neophodnih za osiguravanje nivoa bezbednosti ekvivalentni utvrđenim standardima.

32.5 Odstupanje od standarda, uslova i procedura navedenih u članu 8.1 ove Uredbe mora biti potvrđeno u aerodromskom odobrenju, ili pisanom beleškom. Ukoliko je izuzeće dobijeno u nekoj drugoj pisanoj formi, ono mora biti pripojeno procedurama za aerodromske operacije.

Član 33

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu 5 oktobra 2012 god.

Dritan Gjonbalaj
Generalni direktor